

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет іноземної філології

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

**Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти
факультету іноземної філології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Випуск 5

Електронне видання

Харків – 2023

ЗМІСТ

<i>Адамян Кароліна.</i> Типологія дискурсивних слів у сучасному мовознавстві	7
<i>Антипенко Ганна.</i> Негативні конотації образу жінки в англомовних прислів'ях	11
<i>Бабенко Дар'я.</i> Директивні мовленнєві акти та їх особливості в англомовному художньому дискурсі (на матеріалі твору Джорджа Р.Р. Мартіна “A Game of Thrones”)	14
<i>Бережна Анастасія.</i> Критичне мислення та соціальні переконання в романі Дж. Остін «Докази розуму»	19
<i>Беляєва Вікторія.</i> Способи зображення емоційного стану персонажів (на матеріалі роману Дж. Роулінг “Harry Potter and the Philosopher’s Stone”) ...	23
<i>Блажко Юлія.</i> Структура лексико-семантичного поля «Рух людини» (на матеріалі англомовних словників)	27
<i>Боков Ігор.</i> Особливості перекладу політичних промов	34
<i>Бокова Дар'я.</i> Абревіатури в освітньому дискурсі: структура, семантика, прагматика	37
<i>Болховецька Валерія.</i> Мотив історичної пам'яті у творах Дж. Орвелла і О. Гакслі	41
<i>Борисов Артем.</i> Особливості семантики дієслів руху в текстах науково-фантастичного жанру	44
<i>Васильєва Вікторія.</i> Англійські реалії як відображення лінгвокультурологічних особливостей мови	48
<i>Гаврюченко Олександра.</i> Типологія і загальна стилістична характеристика текстів повчального характеру	51
<i>Гордієнко Анна.</i> Філософська концепція буття у творчості Роберта Грейвза ...	54
<i>Грєєва Ганна.</i> Засоби вербалізації концептів <i>GLORY</i> та <i>DISGRACE</i> в англомовних словниках	57
<i>Гриценко Віта.</i> Метафора в образному моделюванні світу (на мовному матеріалі косметологічного дискурсу)	61
<i>Гузенко Олександр.</i> Мультимодальні метафори як засіб створення гумору в TED-доповідях	64
<i>Gutniev, Oleksii.</i> Stylistic Means in the Formation of the Image of Scotland in English Tourist Advertising Text	69
<i>Дерід Ірина.</i> Вербалізація концепту DRINKING фразеологічними засобами сучасної англійської мови	72

Довідкові джерела

12. Cambridge Dictionary [E-resource]. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (accessed 15/02/2023).
13. Collins Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (accessed 15/02/2023).
14. Lexico.com [E-resource]. URL: <https://www.lexico.com/> (accessed 10/06/2022).
15. Longman Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.ldoceonline.com/> (accessed 15/02/2023).
16. Macmillan Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.macmillandictionary.com/> (accessed 15/02/2023).
17. Merriam-Webster Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.merriam-webster.com/browse/dictionary/n/26> (accessed 15/02/2023).
18. Oxford Advanced Learner's Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (accessed 15/02/2023).
19. Oxford Learner's Thesaurus: A Dictionary of Synonyms / Ed. D. Lea et al. Oxford: Oxford University Press, 2008. xvi; 1008 p.
20. The Britannica Dictionary [E-resource]. URL: <https://www.britannica.com/dictionary> (accessed 15/02/2023).

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Ігор БОКОВ

Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л. М. Корнільєва

У статті розглядаються деякі з найбільш поширених лексичних трансформацій у перекладі політичних промов та їх вплив на виразність та ефективність висловлювань. Проаналізовано політичні промови, які містять високий ступінь емоційності, експресивності та методи адаптації цих промов до цільової аудиторії.

Ключові слова: *політичні промови, лексичні трансформації, мовні засоби, трансляції слів, ефективність висловлювань.*

The article examines some of the most common lexical transformations in the translation of political speeches and their impact on the expressiveness and effectiveness of statements. Political speeches that contain a high degree of emotion and expressiveness are analyzed, as well as methods for adapting these speeches to the target audience.

Keywords: *political speeches, lexical transformations, linguistic tools, word translations, effectiveness of statements.*

У сучасному суспільстві, яке є політизованим та швидко рухається в напрямку глобалізації, важливо зрозуміти процес формування політичної думки, що впливає на політичну культуру будь-якої країни. Після закінчення Першої світової війни виникла нагальна потреба вивчення політичного дискурсу, а

також його мовних та екстралінгвістичних особливостей, оскільки в цей час політична комунікація досягла свого піку [1, с. 248-249].

Політичні промови лідерів держав стають потужним стимулом для розгортання важливих для суспільства наративів, які сприяють утвердженню того чи іншого вектору політичного розвитку суспільства. Змістовна політична промова, побудована з урахуванням сугестивних технік та прийомів, є ефективним інструментом реалізації владного впливу на цільову аудиторію, засобом формування суспільної думки, створення настрою в соціумі. Політичний лідер виконує, таким чином, роль авторитетного комунікатора, який впорядковує, структурує картину світу людини і здійснює протидію комунікативним війнам та хаотизації свідомості людей [5, с. 8].

Мовознавці можуть по-різному класифікувати політичні промови, залежно від того, який підхід вони обрали для визначення цього поняття. Однак, якщо ми розглядаємо політичну промову як жанр інституціонального політичного дискурсу та беремо до уваги те, що політична комунікація має національний, вольовий та духовний характер, то ми можемо зосередитись на вербальних та невербальних засобах актуалізації політичної комунікації. Це доцільний підхід до вивчення політичної промови [2, с. 8].

Політичні промови зазвичай мають гострий публіцистичний характер, оскільки їх мета полягає у тому, щоб переконати аудиторію у певній ідеологічній позиції та спонукати людей підтримати конкретні ідеї та плани. Це, як правило, означає, що політична промова містить сильні твердження, що вимагають пафосу та експресивного тонування. Перифрази, порівняння, епітети, метафори, антитези, синтаксичні повтори, повторення певних ідеологем, гіперболи, актуалізація прецедентів, дотичних до ситуації, експресія є вкрай важливими. Політичні промови розраховані на живе виголошення, а отже завжди враховуються особливості аудиторії, до якої звертається політик. Тому ретельно добирають такі слова та фрази, що будуть зрозумілі саме цим людям, а також використовують прийоми, що здатні зацікавити та утримувати увагу слухачів, які підтримують певну ідеологію. О.В. Падалка виокремлює такі види політичних промов як парламентські промови, передвиборчі промови, партійні промови, дипломатичні промови, вітальні промови, святкові промови [3, с. 67-68].

Переклад текстів політичних промов є складним завданням, яке вимагає не лише розуміння політичного контексту, але й вміння коректно переносити політичні ідеї та концепції з однієї мови на іншу. У процесі перекладу текстів політичних промов часто виникає необхідність в застосуванні лексичних трансформацій, які можуть змінювати значення та виразність висловлювань. І.Ю Сіняговська серед основних перекладацьких трансформацій виокремлює граматичні трансформації, під час яких використовуються прийоми перестановки, вилучення, додавання та заміни пропозицій, стилістичні трансформації, серед яких можна назвати синонімічні заміни, описовий переклад, компенсацію та адаптацію, а також лексичні трансформації, куди

входять заміна і додавання, конкретизація і генералізація пропозицій, транскрибування і транслітерація та антонімічний переклад [4, с. 89].

Перекладачі повинні мати на увазі особливості політичної лексики, враховувати контекст та мету тексту та дотримуватися високого стандарту професійної етики, щоб забезпечити якісний і точний переклад політичних текстів. Наприклад, у промові Е. Макрона на зустрічі з президентом США Дж. Байденом президент Франції використав французьке слово “réconciliation” (примирення), яке є важливим поняттям у політиці Франції. При перекладі цього слова на англійську мову, перекладачі використали лексичну трансформацію додавання та передали “réconciliation” як “reconciliation and healing”, щоб зберегти зміст для англомовної аудиторії.

Розвиток інформаційних технологій та штучного інтелекту сприяє автоматизації процесу перекладу та використанню машинного перекладу. Однак, необхідно пам'ятати, що машинний переклад не завжди здатен точно передати смисл та емоційну насиченість оригінального тексту, а також не може адаптуватись до контексту та мети тексту. Тому, важливо зберігати роль професійних перекладачів у перекладі політичних текстів та використовувати машинний переклад як допоміжний інструмент.

Тож, у сучасному світі, де політична лексика є складною та мінливою, лексичні трансформації в перекладі політичних текстів є важливим елементом професійної роботи перекладачів. Використання відповідних лексичних трансформацій допомагає зберегти точність та зрозумілість тексту, передати смислову та емоційну навантаженість та адаптувати текст до цільової аудиторії. Однак, для досягнення успіху у перекладі політичних текстів необхідно мати не тільки високу мовну компетентність, але й розуміння політичної ситуації, контексту, культурної складової та мети тексту. Тільки таким чином можна забезпечити точність та зрозумілість перекладу та передати оригінальний зміст політичних текстів.

Література

1. Алексієвець О.М. Історія та сучасність політичної лінгвістики. *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини*. Тернопіль: 2012. № 9. С. 248-255.
2. Божеску М.Г. Сучасні дослідження політичного дискурсу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Луганськ: 2013. № 14. С. 6-11.
3. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2012. № 6. С. 66-69.
4. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"*. Сер.: Філологія. Мовознавство. К., 2014. Т. 221, Вип. 209. С. 89- 93.

5. Снитко О.С. Сугестивний потенціал політичних промов лідерів держав. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. К., 2021. Вип. 42, с. 8-27.

АБРЕВІАТУРИ В ОСВІТНЬОМУ ДИСКУРСІ: СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА, ПРАГМАТИКА

Дар'я БОКОВА

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент В. А. Борисов

У статті розглядається функціонування та вживання аббревіатур в сучасному англomовному освітньому дискурсі. Проаналізовані приклади різних видів аббревіатур, зокрема акроніми, складноскорочені слова і первісні скорочення, наведено класифікації аббревіатур за типом скорочення та сферами вживання.

Ключові слова: освітній дискурс, освітня термінологія, аббревіація, акронім, первісне скорочення, складноскорочене слово.

The article examines the functioning and use of abbreviations in modern English educational discourse. Examples of various types of abbreviations such as acronyms, initialisms, compound abbreviations are analyzed, classifications of abbreviations by the type of contraction and areas of use are given.

Keywords: educational discourse, educational terminology, abbreviation, acronym, initialism, compound abbreviation.

Уживання аббревіатур можна прослідкувати ще з давніх часів, коли люди використовували скорочені форми слів з метою зручності та економії часу. Аббревіатури були поширені в давньогрецькій мові і мали широке застосування в середньовічній писемності. Такі аббревіатури, як *e.g.* (*exempli gratia* – наприклад) та *i.e.* (*id est* – точніше кажучи), використовувалися в латинській мові та збереглися й донині у багатьох інших мовах. «Великий тлумачний словник сучасної української мови» надає таке потрактування поняття аббревіатури: (лат. *abbrevio* – скорочую) – складноскорочені слова, похідне слово, що виникає внаслідок аббревіації – утворення з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття [2, с. 2].

Звичай скорочувати вирази і назви почав поширюватися в Європі і на початку ХХ століття, особливо під час Першої світової війни під впливом тогочасної преси. Серед різних причин такого стану справ можна назвати темп життя й перегони з часом, господарські, суспільні та політичні зміни, розбудову державного адміністративного апарату, політичних партій і різних організацій, утворення нових закладів праці й місць торгівлі. Це пов'язано з інтенсивним розвитком засобів масової інформації, розширенням інформації й одночасно з тенденцією до стислості. Скорочення й аббревіатури стають зручним засобом пропаганди й реклами, полегшують запам'ятовування довгих назв й одночасно функціонування в мові чужих назв без потреби їх пояснення [3, с. 13].